

UZASADNIENIE

Powód K. P. wniósł o nakazanie Sądowi Okręgowemu (...) by natychmiast usunął dane i zdjęcie jego osoby z publicznego rejestru przestępstw seksualnych; zasądzenie od Sądu Okręgowego (...) kwoty 2000000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego, narażenie osoby powoda i jego rodziny na utratę zdrowia, a nawet życia, doprowadzenie osoby powoda i jego rodziny do rozstroju zdrowia, przekroczenie uprawnień określonych w przepisach prawa, potraktowanie sprawy powoda osobiście i skazanie na najwyższy wymiar kary za tego typu przestępstwa, wydanie prawomocnego wyroku na sfinansowanych zarzutach, za naruszenie wszystkich podstawowych zasad porządku prawnego wydanego przez Konstytucję.

Pozwany Skarb Państwa – Sąd Okręgowy (...) wniósł o odrzucenie pozwu w zakresie pkt I. pozwu, to jest nakazania Sądowi Okręgowemu (...) natychmiastowego usunięcia danych powoda z Publicznego Rejestru Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym z uwagi na niedopuszczalność drogi sądowej (art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c.), oddalenie powództwa w pozostałej części, w przypadku nieuwzględnienia wniosku z pkt 1, o oddalenie powództwa w całości, a także o zasądzenie, w każdym z powyższych przypadków, od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej według norm prawem przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Powód został skazany wyrokiem Sądu Okręgowego (...) z dnia 30 października 2015 roku, sygn. akt II K 153/15 na karę 10 lat pozbawienia wolności za przestępstwo wyczerpujące dyspozycję z art. 197 § 3 pkt 2 k.k. i art. 197 § 3 pkt 2 k.k. w zb. z art. 189 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k..

W dniu 12 listopada 2015 r. obrońca oskarżonego cofnęła wniosek o sporządzenie uzasadnienia ww. wyroku. Nastąpiło to w związku z oświadczeniem powoda w przedmiocie nieskładania apelacji od wyroku Sądu Okręgowego (...) z 30 października 2015 roku, sygn. akt II K 153/15.

Przedmiotowy wyrok uprawomocnił się więc w dniu 13 listopada 2015 r. i został wprowadzony do wykonania zarządzeniem z dnia 16 listopada 2015 r. sygn. akt II K 153/15.

Powód w toku odbywania kary pozbawienia wolności został skierowany do oddziału terapeutycznego dla skazanych z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi lub upośledzonych umysłowo w Areszcie Śledczym w S., celem odbycia terapii dla sprawców przestępstw popełnionych w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych.

Powód zwracał się z prośbą o ulaskawienie do Prezydenta RP. Jednak Sąd Okręgowy (...) negatywnie zaopiniował ulaskawienie powoda. Wobec powyższego zgodnie z art. 564 § 1 k.p.k. Sąd Okręgowy w Olsztynie postanowieniem z dnia 1 czerwca 2017 r. pozostawił prośbę powoda o ulaskawienie bez dalszego biegu.

Powód wnosił również o wyłączenie jego danych z Publicznego Rejestru Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym.

Postanowieniem z 4 czerwca 2018 roku, sygn. akt II K 153/15, II Ko 37/18 Sąd Okręgowy (...) nie uwzględnił wniosku na podstawie art. 29 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 13 maja 2016 roku o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, poz. 405). W uzasadnieniu wskazano, że wniosek nie może być uwzględniony, ponieważ powód uchybił terminowi, o którym mowa w wyżej wymienionym przepisie.

Postanowieniem z 25 lipca 2018 roku, sygn. akt II AKz 295/18 Sąd Apelacyjny w (...), (...) zmienił postanowienie Sądu Okręgowego (...) z 4 czerwca 2018 roku w ten sposób, że na podstawie art. 29 ust. 2 i ust. 8 ustawy z dnia 13 maja 2016r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz.U. z 2018r., poz. 405) w zw. z art.

122 § 1 k.p.k. odmówił przyjęcia wniosku skazanego K. P. o wyłączenie jego danych z publicznego Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym jako złożonego po terminie.

Postanowieniem z 29 października 2018 roku, sygn. akt II K 153/15, II Ko 37/18, wydanym na skutek przywrócenia terminu do złożenia wniosku powoda o wyłączenie jego danych z publicznego Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, Sąd Okręgowy w Olsztynie II Wydział Karny nie uwzględnił wniosku powoda i nie wyłączył zamieszczenia danych dotyczących K. P., s. K. i T. z d. G., ur. (...) w P., z publicznego Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, w zakresie skazania go wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 30 października 2015 r., sygn. II K 153/15.

W uzasadnieniu wskazano, że dane K. P. zostały umieszczone w publicznym (...) na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 29 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z 13 maja 2016 r., jako że w wydanym w jego sprawie przez Sąd Okręgowy w Olsztynie orzeczeniu w sprawie II K 153/15, które zapadło przed dniem wejścia w życie ustawy powołano art. 197 § 3 pkt 2 Kodeksu karnego.

Zdaniem Sądu, w sytuacji skazanego K. P. nie zachodzą jednak przesłanki szczególne, o jakich mowa odpowiednio w art. 9 ust. 4 oraz art. 6 ust. 2 powołanej wyżej ustawy, zezwalające na wyłączenie zamieszczenia jego danych z publicznego Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.

Zgodnie z przepisami art. 9 ust. 2 oraz art. 9 ust. 4, do którego to przepisu odsyła wprost art. 29 ust. 2 ustawy, orzekając o odpowiedzialności w sprawie o przestępstwo określone w art. 2, w szczególnie uzasadnionych przypadkach sąd może orzec o wyłączeniu zamieszczenia danych o osobie, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-3, w Rejestrze ze względu na ochronę życia prywatnego lub inny ważny interes prywatny pokrzywdzonego lub jego osób najbliższych, a zwłaszcza dobro małoletniego pokrzywdzonego lub gdy zamieszczenie danych spowodowałoby niewspółmiernie surowe skutki dla osoby, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-3.

Art. 9 ust. 4 ustawy stanowi z kolei, że przepisu ust. 2 nie stosuje się wobec osoby, o której mowa w art. 6 ust. 2. Sąd może orzec o wyłączeniu zamieszczenia danych tej osoby w Rejestrze publicznym tylko wtedy, gdy zachodzi wyjątkowy przypadek, uzasadniony wyłącznie dobrem małoletniego pokrzywdzonego.

Stosownie zatem do treści powołanych wyżej przepisów Sąd mógłby orzec o wyłączeniu zamieszczenia danych skazanego w Rejestrze publicznym tylko i wyłącznie wtedy, gdyby zachodził wyjątkowy przypadek, uzasadniony wyłącznie dobrem małoletniego pokrzywdzonego.

Przepis art. 9 ust. 4 omawianej ustawy zawierając w swej treści słowo „wyłącznie” wyklucza odwoływanie się skazanego do innych przyczyn odstąpienia od wpisu jego danych w rejestrze publicznym, aniżeli dobro małoletniego pokrzywdzonego, takich jak dobra osobiste skazanego, czy też jego najbliższych. Jest to wyjątek od zasady obowiązującej do wpisu w sytuacjach w tym akcie prawnym przewidzianych, a zatem jego wykładnia winna mieć charakter zwięzający (tak postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 22 lutego 2018 r., II AKz w (...), opubl. Legalis nr 1809446). Zatem ani opisana we wniosku sytuacja osobista skazanego, ani sytuacja jego syna oraz matki syna skazanego nie są okolicznościami, które mogą być brane pod uwagę przy podejmowaniu rozstrzygnięcia o wyłączeniu danych skazanego z publicznego (...).

Skazany w piśmie z dnia 4 października powołał się także na okoliczności dotyczące pokrzywdzonej A. K., córki swojej byłej konkubiny. Jednakże, w ocenie Sądu, enigmatycznie opisywane przez skazanego szykanowanie pokrzywdzonej przez rówieśników, o ile rzeczywiście ma miejsce, nie może być uznane za następstwo wpisu danych skazanego do publicznego (...) i nie świadczy o wtórnej wiktyimizacji pokrzywdzonej wywołanej tym wpisem. Wskazać bowiem należy, że informacje podlegające wpisowi do Rejestru publicznego nie pozostają w takiej zbieżności z danymi pokrzywdzonej, aby pozwalały na jej identyfikację jako ofiary czynów skazanego. Pokrzywdzona nosi bowiem inne nazwisko niż skazany co nie pozwala na automatyczne kojarzenie jej z osobą skazanego. W ocenie Sądu również dane o miejscach popełnienia przez skazanego przestępstwa zamieszczone w Rejestrze nie pozwalają na identyfikację pokrzywdzonej, zwłaszcza w sytuacji, gdy - jak podaje sam skazany - pokrzywdzona wraz z matką i przyrodniczym

bratem zmieniała miejsce zamieszkania. W tych okolicznościach uznać należy, że nie zachodzi przesłanka dobra małoletniego pokrzywdzonego, która jako jedyna mogłaby uzasadnić wyłączenie zamieszczenia danych skazanego K. P. w publicznym Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym. Nie sposób zresztą nie odnieść wrażenia, że przesłankę tę skazany traktuje instrumentalnie, licząc na uzyskanie korzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, albowiem w pierwotnym wniosku o wyłączenie jego danych z (...) skazany podnosił okoliczności dotyczące wyłącznie swojej osoby.

(Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie: dokumentów i kopii dokumentów k. 139-161).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do odrzucenia pozwu na mocy art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c.. Podstawą prawną dochodzonego przez powoda roszczenia jest art. 24 k.c. w zw. z art. 23 k.c.. W takim przypadku droga sądowa jest dopuszczalna.

W pozostałym jednak zakresie stanowisko pozwanego o bezzasadności powództwa zasługiwało na podzielenie.

Zgodnie z art. 24 § 1 k.c., ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne, zaś w razie już dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie można również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Stosownie bowiem do art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

W sprawie o ochronę dóbr osobistych w pierwszej kolejności należy ustalić dobro osobiste, które zostało naruszone. Ciężar dowodu (art. 6 k.c.), że naruszone zostało dobro osobiste ciąży na osobie, która szuka ochrony prawnej w oparciu o art. 24 k.c.. Jeżeli odpowiedź okaże się pozytywna, należy ustalić, czy działanie strony pozwanej było bezprawne. I to na stronie pozwanej ciąży wówczas obowiązek wykazania (art. 6 k.c.), że jej działanie nie miało bezprawnego charakteru. Do okoliczności wyłączających bezprawność zalicza się: działanie dozwolone przez obowiązujące przepisy, wykonywanie prawa podmiotowego, zgodę pokrzywdzonego oraz działanie w obronie uzasadnionego interesu. Domniemanie bezprawności przerzuca ciężar dowodu na stronę pozwaną. Aby obalić to domniemanie i uniknąć odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych, zobowiązana jest ona wykazać jedną z wyżej wskazanych okoliczności.

Na mocy art. 24 § 2 k.c. jeżeli wskutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych.

Jedynie wówczas, gdyby powód sprostował zadaniu wykazania wyżej wskazanych przesłanek (za wyjątkiem bezprawności działań) (art. 6 k.c.) skutkowałyby to uwzględnieniem powództwa.

Powód nie sprecyzował dobra osobistego, które jego zdaniem zostało przez pozwanego naruszone. Niemniej z treści pozwu można wnioskować, że powód domaga się ochrony przysługującego mu prawa do zdrowia, wolności, czci.

Jednakże w ocenie Sądu Okręgowego, strona pozwana sprostowała ciężącemu na niej obowiązkowi wykazania, że pozbawienie powoda wolności, czy też umieszczenie jego danych w publicznym Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym nie miało charakteru bezprawnego. Materiał dowodowy zebrany w sprawie wskazuje, że nastąpiło na podstawie przepisów prawa, w ramach obowiązującego porządku prawnego.

Przy czym, powód miał możliwość skorzystania z przysługującego mu prawa do złożenia apelacji od wyroku skazującego go za przestępstwa z art. 197 § 3 pkt 2 k.k. i art. 197 § 3 pkt 2 k.k. w zb. z art. 189 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., z którego to jednak prawa ostatecznie nie skorzystał. Obróńca z urzędu wycofała bowiem na żądanie powoda wnioski o sporządzenie uzasadnienia wyroku. Sąd cywilny na podstawie art. 11 k.p.c. jest związany ustaleniami prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa. Stąd powód nie może zakwestionować w niniejszym procesie okoliczności związanych z popełnieniem przez niego przestępstwa, w szczególności przestępstwa z art. 197 § 3 pkt 2 k.k..

Również w przedmiocie umieszczenia danych powoda w publicznym Rejestrze Sprawców Przepływów na Tle Seksualnym, składał on stosowny wniosek w przedmiocie wykreślenia tych danych, który ostatecznie, postanowieniem Sądu Okręgowego w Olsztynie z 29 października 2018 roku został załatwiony odmownie.

Ponadto, jak wynika z brzmienia art. 24 k.c., przesłanką zastosowania tego przepisu jest także wystąpienie z powództwem przez osobę, której dobro osobiste zostało naruszone. Tymczasem, z treści żądania strony powodowej wynika, że powód wystąpił z niniejszym powództwem również w celu ochrony praw swojej rodziny. W ocenie Sądu Okręgowego, powód nie mógł wystąpić z takim roszczeniem w imieniu nieskonkretyzowanych członków swojej rodziny.

A zatem przesłanki zastosowania art. 24 k.c. nie zostały spełnione.

W konsekwencji brak było podstaw do zasądzenia na rzecz powoda od strony pozwanej kwoty 2000000,00 zł tytułem zadośćuczynienia.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 24 k.c., powództwo podlegało oddaleniu, jak w pkt I. wyroku.

Sąd Okręgowy na mocy art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu w przedmiotowej sprawie, jak w pkt II. wyroku. Powód przebywa w zakładzie karnym, odizolowany będzie jeszcze przez długi czas, nie osiąga żadnych dochodów. Egzekucja jakichkolwiek kosztów od powoda będzie bezskuteczna i zrodzi po stronie Skarbu Państwa tylko niepotrzebne koszty.